

2004 M. ANGLŲ KALBOS

MOKYKLINIO BRANDOS EGZAMINO REZULTATŲ

KOKYBINĖ ANALIZĖ

Irena Budreikienė

Kokybinė anglų kalbos mokyklinio brandos egzamino rezultatų analizė remiasi statistine analize ir leidžia nustatyti užduočių kokybę bei daryti kai kurias išvadas apie mokymo pasiekimus. Analizė turėtų panagrinti, kas yra teigiama ir kas tobulintina užduočių rengime bei vertinime, padėti atsakyti į klausimus, kodėl rezultatai tokie, kokius gebėjimus pavyko įvertinti šiuo egzaminu, ir ką jie liudija apie mokymo situaciją (eigą / procesą).

Ši analizė pirmiausia būtina **užduočių rengėjams**, kad ateityje būtų parengtos kokybiškesnės užduotys. Ji taip pat galėtų būti naudinga **anglų kalbos mokytojams**. Perskaite šį leidinį anglų kalbos mokytojai galėtų rasti naudingos informacijos, kokius mokinių gebėjimus reikėtų ugdyti, kuriuos gilinti, tobulinti. Jie galėtų planuoti, kaip geriau padėti mokiniui pasiruošti mokykliniam anglų kalbos brandos egzaminui. Mokytojai galėtų peržiūrėti savo mokyklos mokinių darbus, juose pastebėtas mokinių klaidas, problemines sritis, palyginti jas su aptartomis analizėje ir pamokose skirti joms reikiamą dėmesį.

Ši analizė galėtų būti naudinga ir **mokiniam**, pasirinkusiems laikyti anglų kalbos brandos egzaminą. Ji galėtų padėti tinkamiau pasiruošti egzaminui: pirmiausia, mokiniai galėtų lengviau pasirinkti, kurį egzaminą laikyti – mokyklinį ar valstybinį; antra, mokiniai, susipažinę su tikrinamų gebėjimų analize ir įsivertinę save, galėtų mokytojo padedami ugdyti ir tobulinti savo gebėjimus, o tai būtų gera prielaida aukštesniems egzamino rezultatams pasiekti; trečia, tai galėtų padėti sumažinti psichologinę įtampą prieš egzaminą.

Tikslas

Anglų kalbos mokyklinio brandos egzamino rezultatų kokybinės analizės tikslas – nustatyti, kaip patikimai buvo patikrinti ir įvertinti mokinių bendrieji bei anglų kalbos gebėjimai.

Uždaviniai

- įvardyti, kokie mokinių gebėjimai ir iš kokių dalyko turinio sričių buvo tikrinami,
- nustatyti, kokiomis užduotimis buvo tikrinami gebėjimai / kiek tos užduotys buvo tikslingai parinktos, kokius kalbinius ir komunikacinius gebėjimus mokiniai parodė,
- išsiaiškinti, kokių gebėjimų mokiniams trūksta, kokios dažniausiai pasitaikančios klaidos,
- pateikti rekomendacijas užduočių rengėjams, mokytojams, mokiniams.

Egzamino turinys

Mokyklinis anglų kalbos egzaminas parengtas remiantis Bendrųjų programų bendruoju kursu ir atitinka Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklos išsilavinimo standartų bendrojo kurso pasiekimų lygmenį. Egzaminu buvo tikrinami mokinių trijų kalbinės veiklos sričių – klausymo, skaitymo ir rašymo - gebėjimai:

- klausomo ir skaitomo teksto supratimas ir analizė,
- teksto, atitinkančio komunikacinį tikslą ir situaciją, kūrimas,
- pagrindinių kalbos formų ir struktūrų vartojimas.

Egzamino turinys atitinka programoje (2004 ir 2005 metų Brandos egzaminų programa. Užsienio kalba. Anglų, prancūzų, rusų, vokiečių. – Vilnius, 2003) numatytą egzamino struktūrą. 2004 m. anglų kalbos mokyklinio brandos egzamino užduotimis tikrinamos ugdymo turinio sritys, užduočių tipai ir svarba procentais yra tokie patys kaip 2003 m.

Eil. Nr.	Ugdymo sritys	Svarba procentais	Užduočių skaičius	Klausimų skaičius
1.	Klausymas / Sakytinio teksto supratimas	30	3	10, 15, 5
2.	Skaitymas / Rašytinio teksto supratimas	30	3	8, 10, 12
3.	Kalbos formų bei struktūrų vartojimas	20	3	12, 8, 20
4.	Rašymas / Rašytinio teksto kūrimas	20	1	

Mokinių gebėjimams tikrinti buvo pasirinktos tokių tipų užduotys:

- uždarnosios, kai mokinys atsakymą rinkosi iš dviejų arba kelių pateiktų variantų;
- pusiau atviros: įrašymo, formų darybos;
- atvirosios: mokinys atsakymą formuluoja / rašo pats.

Įvairių tipų užduotys pasiskirstė taip:

Ugdymo turinio sritis	Klausymas (Taškai)	Skaitymas (Taškai)	Kalbos Vartojimas (Taškai)	Rašymas (Taškai)	Svarba/Svoris %
Uždarnosios	10	8	6	–	24
Pusiau atvirosios	11	22	14	–	47
Atvirosios	9	–	–	20	29

Kaip matome lentelėje, atvirosios ir pusiau atvirosios užduotys sudaro daugiau kaip du trečdalius visų užduočių. Tokio tipo užduotimis paprastai tikrinami aukštesnio lygio gebėjimai. Be to, šio tipo užduotys kokybiškiau ir objektyviau patikrina mokinių gebėjimus. Kaip rodo statistinės anglų kalbos mokyklinio brandos egzamino analizė, šių užduočių sunkumo ir skiriamosios gebos rodikliai yra geresni nei uždarojo tipo.

Tikrinami gebėjimai

Eil. Nr	Ugdymo turinio sritys	Tikrinami gebėjimai. Užduotis
1.	Klausymas / Sakytinio teksto supratimas	Suprasti esminę informaciją, suprasti kalbos adresatą ir tikslą, suprasti reikšmingesnes detales, išskirti ir atrinkti nurodytą informaciją, suprasti posakių komunikacinę funkciją.
2.	Skaitymas / Rašytinio teksto supratimas	Suprasti esminę informaciją, suprasti detales, suprasti loginius bei prasminius ryšius sakinyje, tarp sakinių pastraipoje ir visame tekste, suprasti loginę struktūrą.
3.	Kalbos formų bei struktūrų vartojimas	Sieti reikšmę ir formą, taisyklingai vartoti leksines bei gramatines formas bei struktūras.
4.	Rašymas / Rašytinio teksto kūrimas	Parinkti tinkamą teksto formą, logiškai ir nuosekliai išdėstyti užduotį atitinkantį turinį, taisyklingai vartoti kalbos formas, pritaikyti kalbą adresatui

Visi tikrinami gebėjimai atitinka Bendrąsias programas ir išsilavinimo standartus XI–XII klasėms bei 2004 ir 2005 metų Brandos egzaminų programą. Klausymo, skaitymo, kalbos formų bei struktūrų vartojimo, rašymo užduotimis patikrinami visi Brandos egzaminų programoje išvardyti gebėjimai.

Užduočių tekstų tematika įvairi: kelionės, transportas, šalys, įvairiapusė informacija apie kraštą ir žmones, tradicijos, jaunimo gyvenimas, santykiai su bendraamžiais; žmogus ir aplinka, socialinės problemos. Pagal tematiką, tekstų tipą, pobūdį ir žanrą egzamino užduotis dera su 2004 ir 2005 metų Brandos egzaminų programa.

Nuostatos

Norint atlikti atskirų kalbinės veiklos rūšių analizę ir daryti išvadas apie mokinių rezultatus, gebėjimų lygį, būtina nustatyti (patvirtinti), kad egzaminų užduotys yra adekvačios, atitinka testams keliamus

reikalavimus ir leidžia daryti apibendrinimus. Tai turėtų būti padaryta bandant užduotis prieš egzaminą, kad neadekvačios/ nekokybiškos užduotys (punktai) nebūtų įtrauktos į testą. Kadangi šis testų rengimo žingsnis nebuvo atliktas prieš pateikiant egzaminą, logiška jį atlikti dabar.

Egzaminų programoje nurodyta: „mokyklinio egzamino metu patikrinami ir įvertinami mokinių pasiekimai remiantis išsilavinimo standartais“. Tai ne norminis, bet kriterinis egzaminas. Vadinasi, mokykliniame anglų kalbos brandos egzamine svarbiau nustatyti, kaip mokiniai įsisavino programą, kiek jų žinios ir gebėjimai atitinka standartus, o ne palyginti egzaminą laikiusiųjų rezultatus, kaip tai daroma taikant norminį vertinimą. Dėl šios priežasties, atliekant kokybinę anglų kalbos **mokyklinio** brandos egzamino analizę, labai svarbus rodiklis yra **testo sunkumas** (*index of difficulty / facility value*).

Geras testo sunkumo vidurkis yra – 50. Tinkamo naudoti testo sunkumo parametrai yra 20/30 – 80. Tačiau vertinant mokinių gebėjimus tokio tipo testuose, turėtų (pagal testavimo teoriją) būti keletas tokių punktų, kurių sunkumas būtų virš arba žemiau 20 – 80. Punktai, kurių sunkumo rodiklis daugiau negu 80, diferencijuos mokinius, kurių gebėjimai yra gerokai žemiau vidurkio. Tokie punktai nediferencijuos vidutinių mokinių, bet parodys, kiek vienas kandidatas, turintis menkus gebėjimus, žino geriau už kitą, panašius gebėjimus turintį kandidatą. Ir, atvirkščiai, labai sunkūs punktai, t.y. punktai, kurių sunkumo rodiklis mažiau negu 20-30, diferencijuos tik labai gerus gebėjimus turinčius mokinius. Dėl šios priežasties teste turėtų būti įvairaus sunkumo punktų. Tačiau jų turėtų būti labai ribotas kiekis: užduotys, kurių sunkumas mažesnis nei 20-30 arba didesnis nei 80 yra laikomos nepatikimomis.

Skiriamoji geba – antras labai svarbus parametras – parodo, kaip testas ar atskiras punktas diferencijuoja mokinius. Skiriamosios gebos rodiklis parodo, kaip gerai / blogai atliko kiekvieną konkrečią užduotį / punktą mokiniai, kurie atitinkamai gerai / blogai atliko visą testą. Daroma prielaida, kad jei mokinys gerai atliko visą testą, jis atskirus punktus taip pat turėjo atlikti gerai. Ir atitinkamai žemesnių rezultatų pasiekę mokiniai turėtų atitinkamai blogiau atlikti atskiras užduotis / užduoties punktus. Taigi, skiriamoji geba diferencijuoja „geruosius“ ir „bloguosius“ mokinius. Skiriamoji geba gali būti nuo + 100 iki – 100 (nuo + 1 iki – 1). Jei skiriamosios gebos rodiklis neigiamas (tai neleistina jokiam teste), reiškia, kad „gerieji“ mokiniai šios užduoties / punkto neatliko arba atliko neteisingai, o žemesnius gebėjimus turintys mokiniai šį punktą atliko (atspėjo) gerai / labai gerai. **Užduotys, kurių skiriamoji geba neigiama, rodo, kad testas neatitinka vertinimo tikslų.**

Užduotys, kurių skiriamoji geba teigiama, tačiau yra žemiau negu 30 nėra geros, nes yra nepatikimos, negali būti taikomos gebėjimų vertinimui, todėl ir testuose nerekomenduojamos naudoti. Tokios užduotys neleidžia daryti jokių apibendrinimų apie mokinių pasiekimų lygį arba mokymo praktikos ypatumus. Geros užduotys tokios, kurių skiriamosios gebos rodiklis yra 40 – 50. Labai geros, kurių skiriamoji geba 60 ir daugiau.

SAKYTINIO TEKSTO SUPRATIMO GEBĖJIMŲ KOKYBINĖ ANALIZĖ

2004 m. klausymo (sakytinio teksto supratimo) testą sudarė trys įrašyti tekstai ir trys juos atitinkančios užduotys. Klausymo testo atlikimo trukmė – 20 minučių. Visi trys tekstai buvo klausomi 2 kartus. Tekstai autentiški, kalba bendrinė, tempas normalus, vieno teksto trukmė 1- 2,5 min.

Pagal žanrus tekstai yra tokie: pirmasis tekstas – pokalbis, antrasis ir trečiasis – pasisakymai.

Statistinė užduočių analizė rodo, kad 2004 m. mokyklinio anglų kalbos brandos egzamino klausymo testo sunkumas – 63,74. Skiriamoji geba – 32,32. Galima daryti išvadą, kad testas yra tinkamo sunkumo.

I klausymo užduotis

Užduotis tikrino tokius mokinių gebėjimus: suprasti esminę informaciją, reikšmingesnes detales, išskirti ir išrinkti nurodytą informaciją, suprasti posakių komunikacinę funkciją.

Mokiniams buvo pateiktas vyro ir žmonos pokalbis lėktuve su lėktuvo informacijos intarpais. Mokiniams reikėjo pasirinkti vieną iš trijų pateiktų atsakymo variantų. Pasirenkami atsakymo variantai – trumpi. Taigi mokiniams nereikėjo daug laiko perskaityti pateiktą užduotį. Daugumos mokinių teisingai atlikta užduotis rodo, kad jie spėjo perskaityti pateiktus atsakymų variantus, nors klausomame tekste reikalinga informacija buvo pateikta mažais intervalais. Mokiniai gerai suprato perskaitytų teiginių prasmę ir teisingai gebėjo ją sieti su girdima informacija.

Pagal statistinės analizės rezultatus – tai lengva užduotis, šios užduoties sunkumas – 85,08, skiriamoji geba – 21,21. Pagal sunkumo ir skiriamosios gebos indeksus užduotis nėra adekvati, todėl, darant išvadą apie mokinių gebėjimus, bus remiamasi ne visa užduotimi, bet tik kokybiškais jos punktais. Neadekvatumo

priežastimi galėtų būti nepakankamai patikimi pasirenkamieji atsakymų variantai. Neteisingi variantai (*distractors*) turėtų atlikti „atitraukiančiojo nuo teisingo atsakymo“ vaidmenį, tačiau taip nėra.

Šioje užduotyje kokybiškai tikrina mokinių gebėjimus **10, 9 ir 8** punktai. Šių trijų punktų sunkumo rodikliai nuo 74,19 iki 79,03, skiriamoji geba nuo 32,89 iki 35,58. Atsakydami į šiuos klausimus mokiniai renkasi ir neteisingus atsakymų variantus (nuo 8,06 iki 16,73 proc. atsakymų). Tuo pačiu didėja skiriamosios gebos rodiklis.

Išvada

Ši užduotis yra per lengva, bet ji pasiteisina, nes tai yra pirmoji testo užduotis, kuri ir turi būti žymiai lengvesnė už kitas, įvedanti mokinius į egzamino kontekstą (1– punktų lengvumas virš 80, 1 punktą – pats lengviausias). Tačiau vargiai šią užduotį galima laikyti kokybiška, nes tik 30 proc. punktų tinkamai įvertina mokinių gebėjimus.

II užduotis

Užduotis tikrina tokius mokinių gebėjimus: suprasti esminę informaciją, reikšmingesnes detales, suprasti kalbos adresatą ir tikslą, išskirti ir išrinkti nurodytą informaciją, suprasti posakių komunikacinę funkciją.

Mokiniam buvo pateikti trumpi penkių žmonių pasakojimai apie savo draugus. Užduotis buvo iš dviejų dalių. Pirmoji dalis – atviro tipo užduotis (4 taškai). Mokiniai turėjo užrašyti, kas jų draugai. Antroje užduoties dalyje (uždaro tipo – 11 taškų) reikėjo pažymėti lentelėje detales apie draugų charakterio bruožus, išvaizdą, interesus ir t. t.

Statistinės analizės rezultatai rodo, kad ši užduotis lengvesnė nei vidutinio sunkumo – sunkumas 62,66. Ji gerai diferencijuoja mokinius – skiriamoji geba 38,52.

Išvada

Užduotis kokybiškai tikrina mokinių gebėjimus. Dauguma mokinių šią užduotį atliko pakankamai gerai. Tai rodo, kad mokinių įgūdžiai suprasti esminę informaciją ir detales, gebėjimai išskirti ir atrinkti nurodytą informaciją yra pakankamai geri.

III užduotis

Užduotis tikrina tokius mokinių gebėjimus: suprasti reikšmingesnes detales, išskirti ir atrinkti nurodytą informaciją.

Mokiniai klausėsi teksto apie kelionės į Afriką metu poros patirtą naktinį nuotykių viešbutyje. Jie turėjo 1–4 žodžiais pabaigti sakinius (4 punktai) arba užpildyti tarpą (5 punktas) sakinyje pagal prasmę. Visais atvejais reikėjo gerai suprasti sakininę informaciją, išskirti reikiamą informaciją kontekste ir ją užrašyti: a) tokia pačia leksine gramatine forma, kaip klausomame tekste (4 punktas); b) keisti girdimą leksinę-gramatinę formą, t.y. savais žodžiais, glaustai (1–4 žodžiais) perteikti mintį (1, 2, 3, 5 punktai).

Ypatingai sunkus 3 punktas – sunkumas – 6,45. Šis punktas nėra kokybiškas, jo skiriamoji geba tik 18,79. Sunkūs – **5** (sunkumas 13,71) ir **2** (sunkumas 20,77) punktai, sunkesni už vidutinius – **1** (sunkumas 39,72) ir **4** (sunkumas 40,93) punktai. Paskutiniai keturi punktai gerai ir labai gerai diferencijavo mokinius – jų skiriamoji geba tarp 36,24 ir 63,74.

Pagal statistinės analizės rezultatus ši atviro tipo užduotis yra labai sunki (sunkumas 24,31). Ji labai gerai diferencijavo mokinius – skiriamoji geba 43,89.

Išvada

Klausymo gebėjimų tikrinimo užduotys atitinka Bendrosiose programose ir išsilavinimo standartuose numatytus bendrojo kurso sakinio teksto supratimo pasiekimų reikalavimus.

Visos kokybiškos klausymo užduotys (sunkumas nuo 13,71 iki 79,03) sudaro 73,33 proc. viso klausymo testo taškų. Vadinasi, šios užduotys kokybiškai tikrina tiek gerus, tiek vidutinius, tiek žemus gebėjimus turinčius mokinius.

Rezultatai rodo, kad mokinių gebėjimai suprasti esminę informaciją ir detales yra geri.

Jų gebėjimai suprasti kalbos adresatą ir tikslą, suprasti posakių komunikacinę funkciją yra pakankamai geri.

Mokinių gebėjimai suprasti reikšmingesnes detales, išskirti ir atrinkti nurodytą informaciją, ją interpretuoti yra vidutiniai ir silpni.

Pažymėtina, kad šių užduočių išdėstymas nuo lengvesnių prie sunkesnių – visiškai atitinka didaktikos ir testavimo reikalavimus.

RAŠY TINIO TEKSTO SUPRATIMO GEBĖJIMŲ KOKYBINĖ ANALIZĖ

2004 m. rašytinio teksto supratimo (skaitymo) testą sudarė trys tekstai ir trys juos atitinkančios užduotys (30 punktų). Vienas punktas vertinamas 1 tašku, mokiniai galėjo maksimaliai surinkti 30 taškų. Skaitymo testo atlikimo trukmė – 50 minučių.

Visų skaitymo tekstų (be užduočių) apimtis yra 1016 žodžių. Skaitymo testu buvo tikrinami mokinių gebėjimai suprasti įvairių tipų, pobūdžio ir žanrų tekstus, rasti juose pagrindinę ir papildomą informaciją, suprasti esminius faktus ir detales, suprasti loginius bei prasminius ryšius sakinyje, pastraipoje ir visame tekste, suprasti loginę teksto struktūrą. Užduotys, kaip ir klausymo teste, buvo pateiktos sunkėjimo tvarka: pirmosios užduoties sunkumas 75,83, antrosios – 59,07, trečiosios – 56,26.

Statistinė užduočių analizė rodo, kad 2004 m. mokyklinio anglų kalbos brandos egzamino skaitymo testas yra šiek tiek lengvesnis negu vidutinio sunkumo – sunkumo rodiklis 64,19. Jis gerai diferencijuoja mokinius – bendra skiriamoji geba 40,62.

I užduotis

Mokiniam buvo pateiktas publicistinis tekstas, straipsnis „Silver Cars are the Safest on the Road“. Tekstas paimtas iš žurnalo „New Scientist 2003“. Jame aptariama, kokiomis mašinomis saugiausia važinėti. Mokiniai turėjo rasti teksto turinį atitinkančius (T) / neatitinkančius (F) teiginius. Tai uždaro tipo užduotis. Ji sudarė 26,7 proc. viso skaitymo testo taškų.

Užduotis tikrino tokius mokinių gebėjimus: suprasti esminę informaciją ir detales, rasti reikiamą informaciją

Pagal statistinės analizės rezultatus pirmoji skaitymo užduotis yra gana lengva – sunkumas 75,83, tačiau jos skiriamoji geba 17,37.

Išvada

Teisingi mokinių atsakymai rodo, kad jie geba suprasti teksto esmę ir detales. Tokio tipo užduočių yra gausu visuose mokyklose naudojamuose vadovėliuose. Taigi, mokiniai yra išlavinę igūdžius atlikti tokio tipo užduotis.

Kita vertus, šios užduoties negalima laikyti kokybiška, nes skiriamoji geba pasiskirstė intervale 8,05 (7 punktas) – 26,85 (8 punktas). Gali būti, kad pasirinkimui pateikta alternatyva (*distractor*) nėra pakankamai kokybiškai parinkta. Siūlyčiau ateityje tokių užduočių atsakyti, arba jas taikyti minimaliai.

II užduotis

Mokiniam buvo pateiktas publicistinis / mokslo populiarinimo straipsnis „Tobacco Ban is Urged in Britain“. Iš teksto buvo išimta 10 žodžių ir jie pateikti žodžių banke po tekstu. Tačiau žodžių banke buvo pateikta ne 10, bet 11 žodžių: vienas žodis buvo pateiktas kaip trukdys (*distractor*), kurį turintys žemesnius anglų kalbos gebėjimus mokiniai galėtų rinktis kaip tinkamą. Mokiniai turėjo tinkamai parinkti ir įrašyti žodžius į tekste paliktus tarpus. Kad suprastų esmę, visumą, mokiniai turėjo skaityti tekstą labai atidžiai: teksto apimtis – 140 žodžių; tarpų / įrašomų žodžių skaičius – 10. Vidutiniškai punktai buvo išdėstyti kas 12 žodžių (neskaičiuojant pateikto pavyzdžio). Jiems reikėjo deramai parinkti žodžius, nes netinkamai įrašytas žodis galėtų taip pakeisti sakinio / teksto mintį, kad jį būtų sunku arba apskritai neįmanoma suprasti. Palyginus su pirmąja užduotimi, tai pusiau uždaro tipo užduotis. Tačiau pasirinkčių buvo daug, todėl galimybė klysti buvo žymiai didesnė. Mokiniai, atlikdami šią užduotį, neblogai suprato tekstą, nes palikdavo neįrašytus tarpus pakankamai retai. Neužpildytų tarpų buvo nuo 1,41 iki 6,05 proc. Mokiniai labai dažnai rinkosi netinkamą žodį. Ypatingai problematiški mokiniams buvo 9, 4, 6, 8, 7 punktai.

Užduotis tikrino tokius mokinių gebėjimus: suprasti esminę informaciją ir detales, rasti reikiamą informaciją, suvokti bei nustatyti loginius bei prasminius ryšius, suprasti viso teksto informaciją.

Kaip rodo statistinė užduočių analizė, antrosios užduoties sunkumas 59,07, skiriamoji geba 45,57. Geriausiai mokiniai atliko 1, 5, 10 punktus. Nors šie punktai vidutinio lengvumo (sunkumas nuo 70,16 iki 81,85), jie labai gerai diferencijuoja mokinius. 1 ir 10 punktų skiriamosios gebos rodikliai (50,34 ir 53,69) artėja prie tos skiriamosios gebos rodiklių ribos, kuri apibūdinama kaip „labai gera“. Vidutinio sunkumo buvo 4, 6, 8, 7 (48,79, 49,19, 50,20 ir 52,62) punktai. Sunkesnis už vidutinį buvo 9 punktas. Visų (išskyrus 5 punktą) skiriamosios gebos rodiklis daugiau nei 40 (43,62–59,06). Vadinasi, antroji užduotis labai gerai diferencijavo tiek vidutinių tiek žemesnių ir aukštesnių negu vidutinių gebėjimų mokinius.

Išvada

Šios užduoties statistinės analizės indeksai (sunkumo reikšmė ir skiriamosios gebos indeksas) rodo, kad ši užduotis yra adekvati, leidžia kokybiškai vertinti mokinių gebėjimus ir daryti išvadą apie jų pasiekimų lygį.

Mokinių atsakymai rodo, kad jų gebėjimai suprasti teksto esmę ir detales geri ir gana geri, bet jų gebėjimai suvokti bei nustatyti loginius bei prasminius ryšius yra vidutiniai ir žemesni nei vidutiniai.

III užduotis

Trečiasis tekstas „Walking is not as Pedestrian as it Looks“ pagal tekstų tipą yra pasakojimas. Tema – „Žmogus ir aplinka. Sveika gyvensena“. Tekste buvo palikta 12 tarpų, po tekstu – 13 pasirinkčių (11 frazių + 1 šalutinis sakinytis), kurios buvo pažymėtos raidėmis. Kad nesugaištų daug laiko, mokiniai turėjo įrašyti pasirinktos frazės raidę prie skaičiaus tekste.

Ši užduotis reikalavo gerai suvokti teksto turinį, struktūrinį rišlumą tiek detaliam, tiek visumos aspektu. Pasirinkdami frazę, mokiniai turėjo atidžiai panagrinėti prieš ir po jos einančius žodžius / sakinius. Frazę turėjo derėti ir leksiškai ir gramatiškai.

Užduotis tikrino tokius mokinių gebėjimus: suprasti esminę informaciją ir detales, suvokti teksto loginę struktūrą, suvokti bei nustatyti loginius bei prasminius ryšius sakinyje, pastraipoje ir visame tekste.

Pagal statistinės analizės rezultatus trečioji skaitymo užduotis vidutinio sunkumo (sunkumas 60,70), labai gera skiriamoji geba (56,26). Pagal sunkumą atskiri punktai pasiskirstė nuo 42,54 (10 punktų) iki 78,83 (12 punktų). Visų punktų skiriamoji geba gera arba labai gera. Penkių punktų (4, 5, 6, 9, 10) ji daugiau nei 60 (9 punkto – 63,09).

Išvada

Trečiosios skaitymo užduoties statistinės analizės indeksai (sunkumo reikšmė ir skiriamosios gebos indeksas) rodo, kad ši užduotis yra adekvati, ji leidžia labai kokybiškai vertinti mokinių gebėjimus ir daryti išvadas apie jų pasiekimų lygį.

Mokinių atsakymai rodo, kad jų gebėjimai suprasti teksto esmę ir detales geri arba gana geri, bet jų gebėjimai suvokti bei nustatyti loginius bei prasminius ryšius sakinio, pastraipos ir viso teksto lygmeniu yra vidutiniai arba žemesni nei vidutiniai.

Visos rašytinio teksto supratimo gebėjimus tikrinančios užduotys atitinka Bendrosiose programose ir išsilavinimo standartuose numatytus bendrojo kurso rašytinio teksto supratimo pasiekimų reikalavimus tiek pagal tekstų tipą, pobūdį, žanrus, tematiką, tiek pagal apimtį ir tikrinamus gebėjimus.

Visos kokybiškos užduotys (punktai) sudaro 70 proc. skaitymo testo.

Visų rašytinio teksto supratimo gebėjimų tikrinimo kokybiškųjų užduočių (punktų) sunkumas 42,54 – 78,83. Vadinasi, šios užduotys tikrino tiek vidutinius, tiek aukštesnius bei žemesnius negu vidutinius gebėjimus turinčius mokinius. Kadangi šių skaitymo testo punktų skiriamoji geba yra gera ir labai gera (36,91 – 63,09), skaitymo užduotis gerai / labai gerai diferencijavo mokinius.

KALBOS VARTOJIMO GEBĖJIMŲ KOKYBINĖ ANALIZĖ

Kalbos vartojimo testo formatai. Užduočių tipai

Punktų ir taškų skaičius.

2004 m. anglų kalbos mokyklinio brandos egzamino kalbos vartojimo testą sudarė 40 punktų, kurie buvo pateikti trijose užduotyse. Vienas punktas vertinamas 0,5 taško, mokiniai galėjo maksimaliai surinkti 20 taškų. Kalbos vartojimo testo atlikimo trukmė – 20 minučių.

- Pirmoji užduotis – tai uždaro tipo užduotis, susidedanti iš 12 punktų. Galima buvo surinkti 6 taškus.
- Antroji užduotis taip pat uždaro tipo (8 punktai). Galima buvo surinkti 4 taškus.
- Trečioji užduotis – atviro tipo užduotis, kurioje buvo 20 punktų. Galima buvo surinkti 10 taškų.

Tekstų tipas

Pirmasis tekstas „Indian New Year“ – mišraus tipo tekstas su samprotavimo elementais.

Antrasis tekstas „At the Doctors“ – pokalbis.

Trečiasis tekstas „More than Coincidence“ – pasakojimas.

Tikrinami gebėjimai

Šiais tekstais buvo tikrinami kalbos įgūdžiai, mokėjimas vartoti tinkamą formą atsižvelgiant į kontekstą, sieti reikšmę ir formą, taisyklingai vartoti kalbos formas. Ją reikėjo arba išrinkti iš pateiktų formų (žodžio formos keisti nereikėjo) arba padaryti reikiamą žodį arba žodžio formą, kai duota pirminė forma. Visos užduotys buvo pateiktos kontekste, vadinasi, kalbos vartojimo žinios ir jų taikymas buvo tikrinami.

teksto lygmenyje. Buvo tikrinami tiek recepciniai (uždaro tipo užduotys), tiek produkciniai (atviro tipo užduotys) kalbos vartojimo gebėjimai.

I užduotis

Pirmojoje užduotyje mokiniai turėjo pasirinkti tinkamą gramatinę formą ar žodį iš keturių pateiktų variantų.

Buvo tikrinamas daiktavardžio vienaskaitos/daugiskaitos, savybinio linksnio, įvedamojo veiksnio, šalutinio sakinio jungtukų, prielinksnių, artikelių, įvardžių, skaitvardžių vartojimas kontekste.

Kaip rodo statistinė užduočių analizė, ši užduotis buvo pakankamai lengva (sunkumas 72,93), skiriamoji geba šiek tiek žemesnė už ribinę (26,9). Visi šios užduoties punktai pagal sunkumą pasiskirstė intervale 29,44–89,52. Skiriamosios gebos intervalas 18,12–40,94.

Tinkamo sunkumo ribose (20–80) buvo aštuoni (iš 12) šios užduoties punktai. Tai sudaro 66,67 proc.

Lengvesni nei priimtinos testų sunkumo ribos buvo 4 punktai (33,33 proc.): **6** punktas (sunkumas – 89,52), kuriuo buvo tikrinamas mokinių gebėjimas tinkamai vartoti įvardžius *every, everything, everybody* kontekste, **3** punktas (sunkumas 87,70), kuris tikrino šalutinių sakinių jungtukų vartojimą, **2** punktas (sunkumas 84,88), kuris tikrino įvedamųjų veiksnių vartojimą, **8** punktas (sunkumas 83,47), tikrinantis skaitvardžius, mokėjimą pasakyti datą. Visų šių keturių punktų skiriamoji geba yra žemiau ribos 30, todėl darant išvadą apie mokinių gebėjimus į šiuos punktus nereikėtų atsižvelgti.

Daug lengvesnis nei vidutinio sunkumo buvo **4** punktas (sunkumas 79,64), kuris tikrino determinantų / artikelių vartojimą prieš daiktavardį ir **1** punktas (sunkumas 75,20), kuris tikrino daiktavardžio vartojimą. Tačiau ir jų skiriamoji geba atitinkamai buvo tik 24,83 ir 18,12. Kaip rodo statistinė analizė, pasirinkimui pateikti žodžiai (*distractors*) neatlieka savo vaidmens – „neatitraukia“ mokinių nuo teisingo atsakymo. Iš trukdžių (*distractors*) mokiniai renkasi tik vieną, kitus du renkasi vos vienas kitas mokiny.

Lengvesnis nei vidutinio sunkumo buvo **9** ir **11** punktai. **9** punktas (sunkumas 79,23, skiriamoji geba 30,87) tikrino vietos prielinksnių vartojimo įgūdžius. **11** punkte (sunkumas 70,36, skiriamoji geba 32,89) reikėjo rinktis ir pagal leksinę žodžio reikšmę – *end* ar *finish*, ir pagal gramatinę formą – gerundijus ar daiktavardis.

Pagal statistinę analizę sunkiausias punktas buvo **12** punktas (sunkumas 29,44), kuris tikrino, kaip mokiniai moka vartoti prielinksnį su žodžiu *home*. Jo skiriamoji geba gera (33,56). Vadinasi, šis punktas diferencijuoja geruosius mokinius. Didžiausią dalį mokinių (45,56 proc.) nuo teisingo atsakymo šiame punkte atitraukė pasirinkimui pateiktas prielinksnis *at* (mokiniai gerai žino frazę *at home* vietai reikšti, šiame punkte buvo krypties, judėjimo reikšmė). 14,52 proc. mokinių rinkosi žodį *near*, 9,48 proc. pasirinko *to*.

Vidutinio sunkumo buvo **7** punktas (sunkumas 54,64), kuris tikrino, kaip mokiniai moka frazes *take part / take place* /. Jis gerai diferencijavo mokinius – skiriamoji geba 40,94. 23,59 proc. mokinių neteisingai rinkosi *place*, 14,52 proc. mokinių rinkosi žodį *all*.

Išvada

Kadangi 7, 9, 11, 12 punktų parametrai visiškai atitinka testavimo reikalavimus, galime teigti, kad jie leido adekvačiai įvertinti mokinių gebėjimus vartoti prielinksnius, daiktavardį / gerundijų. Šie gebėjimai yra pakankamai geri. Šios užduotys taip pat parodė, kad mokiniai vidutiniškai moka atpažinti ir vartoti frazes su žodžiu *take*, tačiau jų gebėjimai suvokti vietą ir kryptį ir teisingai pasirinkti prielinksnį yra gana žemi. Ši užduotis neleido kokybiškai įvertinti mokinių gebėjimo atpažinti ir vartoti kitas leksines ir gramatines struktūras, formas, frazes.

II užduotis

Antrojoje užduotyje – pokalbyje tarp gydytojo ir paciento – mokiniai turėjo parinkti sakinius iš pateiktų, kad būtų užbaigtas pokalbis. Raidę, kuria buvo pažymėti sakiniai, reikėjo įrašyti į tekste paliktą tarpą.

Buvo tikrinama, kaip mokiniai supranta ir moka parinkti tinkamas frazes / sakinius pokalbyje: klausimus – atsakymus, instrukcijas.

Kaip rodo statistinė užduočių analizė, ši užduotis buvo lengva – sunkumas 88,73. Skiriamoji geba – maža (19,97).

Atskirų punktų sunkumas pasiskirstė nuo 74,40 iki 98,99. Skiriamoji geba 0,67–44,97. Tai rodo, kad mokiniams visi šios užduoties punktai buvo lengvi arba labai lengvi. Santykinai sunkesni **4, 5, 7** punktai gerai diferencijavo mokinius. Jų sunkumas buvo nuo 74,40 iki 80,24, skiriamoji geba nuo 33,56 iki 44,97. Visų kitų punktų sunkumas – 87,93 ir daugiau, skiriamoji geba – žemiau 30. Taigi šių punktų neaptarinėsime.

4, 5, 7 punktai tikrino:

- **4** punktas – kaip mokiniai supranta ir renkasi paliepiamą / instrukciją po *Now, take a deep breath please* turėjo eiti kitas paliepimas / instrukcija. Teisingas pasirinkimas – **F** (*Let it out*). Vietoj jo 15,73 proc. mokinių rinkosi frazes **D** arba **E**.
- **5** punktas. Tęsdamas pokalbį gydytojas aiškina, kas yra pacientui. Čia tiko frazė **D** (*It's only a throat infection*). 17,54 proc. mokinių rinkosi arba **E** (*I've given you*) arba **F** *Let it out*.
- **7** punktas. Čia vietoj teisingo atsakymo **E** mokiniai riki **D** (9,48 proc.), **F** (9,27 proc.), **G** (4,23 proc.).

Išvada

Mokiniai teisingai atliko didžiąją užduoties dalį. Tai rodo, kad jie gerai išmokę kai kurias frazes / struktūras, naudojamas kasdieniniuose pokalbiuose programoje numatyta tema *Health and Body Care*. Kita priežastis gali būti ta, kad pasirinkti buvo pateikta tiek sakinių, kiek buvo tarpų – mokiniams paprasčiausiai reikėjo kaip dėlionėje sukomponuoti atskiras dalis.

Tie punktai, kuriuose frazes nėra išmoktos mintinai ir kurias galima parinkti tik gerai supratus tekstą, išskyrė silpnuosius mokinius.

III užduotis

Trečioje užduotyje — pasakojime — mokiniams reikėjo įrašyti taisyklingai padarytą reikiamos gramatinės kategorijos žodį, jo formą, arba tinkamą veiksmažodžio laiko formą. Žodžio, jo gramatinės formos darybą tikrino 7 punktai, veiksmažodžio formų darybą ir vartojimą – 13 punktų.

Šia užduotimi buvo tikrinami tokie specifiniai gebėjimai: tinkamai pasirinkti ir įterpti reikiamos gramatinės kategorijos žodį, parinkti ir taisyklingai vartoti įvairias kalbos dalis ir gramatinės struktūras, taisyklingai padaryti ir tinkamai vartoti veiksmažodžio laikų formas, taisyklingai rašyti.

Kaip rodo statistinė analizė, mokiniams ši užduotis buvo sunkesnė nei vidutinio sunkumo (sunkumas 45,37). Ji gerai diferencijuoja mokinius (skiriamoji geba 42,83).

Iš statistinės analizės rezultatų aišku, kad žodžių darybą ir tinkamą vartojimą sakinyje tikrinantys punktai buvo lengvesni (sunkumas 51,59) už veiksmažodžio formų darybą ir vartojimą tikrinančius punktus (sunkumas 39,15).

Žodžių bei taisyklingos žodžio gramatinės formos darybą ir tinkamą vartojimą sakinyje tikrinantys punktai pagal sunkumą pasiskirstę labai gerai – nuo 62,50 iki 40,73. Visi šie punktai gerai ir labai gerai diferencijavo mokinius: jų skiriamoji geba nuo 35,57 iki 51,95.

Sunkiausias yra **5** punktas (sunkumas 40,73), tikrinantis žodžių darybą. Jis tikrino prieveiksmio darybą iš būdvardžio. Mokiniai turėjo žinoti, kad klausiamajame sakinyje prieš veiksmažodį *be* (po modalinio veiksmažodžio *could*) turi būti vartojamas prieveiksmis, ir mokėti jį taisyklingai padaryti. Mokiniai dažniausiai vartojo netinkamą formą (43,15 proc.), 11,09 proc. mokinių neįrašė nieko, 4,03 proc. – padarė rašybos klaidą, 1,01 proc. – darė ir vartojo veiksmažodžio laiką vietoj prieveiksmio.

Žemiau vidutinio sunkumo buvo **18** punktas (sunkumas 47,78), kuriame moksliniai turėjo padaryti esamojo laiko dalyvį (*Present Participle*), einantį aplinkybe su jam priklausomais žodžiais. 22,18 proc. mokinių čia vartojo veiksmažodžio laiko formas, 20,97 proc. – pasirinko netinkamą žodžio formą, 7,26 proc. – neįrašė nieko.

Mokiniams buvo sunku atpažinti ir padaryti pažyminiu po pažymimojo žodžio einantį būtojo laiko dalyvį (*Past Participle*) **9** punkte. Vietoj būtojo laiko dalyvio daugiau nei ketvirtadalis mokinių (26,41 proc.) vartojo veiksmažodžio laikus.

11 punkte 29,44 proc. mokinių nemokėjo padaryti daugiskaitos formos *children* iš žodžio *child*.

Net 42,54 proc. mokinių arba neatpažino, kad **12** punkte reikia veiksmo atlikėjo, arba nemokėjo tinkamai padaryti žodžio *worker*. 6,25 proc. mokinių paliko šį tarpą neužpildytą.

3 punkte 30,04 proc. mokinių nemokėjo padaryti būdvardžio su priesaga *-able* (*comfortable*), 12,90 proc. mokinių paliko šį tarpą neužpildytą.

2 punkte reikėjo padaryti žodį *American* ir pavartoti jį daugiskaitoje (*a group of Americans*). 39,11 proc. mokinių arba netinkamai padarė žodį arba jį vartojo vienaskaitoje.

Iš visų kalbos vartojimo gebėjimus tikrinančių užduočių / punktų sunkiausi buvo tie, kurie tikrino veiksmažodžio laikų darybą ir vartojimą. Kaip jau minėta, bendras sunkumo rodiklis šiems punktam – 39,15. Sunkumo intervalas geras – nuo 14,31 iki 67,34 (10 ir 20 punktai žemiau 20, t. y. labai sunkūs). Visi šie punktai (išskyrus 18 punktą, kurio skiriamoji geba 27,52) gerai ir labai gerai diferencijuoja mokinius. Skiriamoji geba pasiskirsčiusi intervale 31,54 – 57,72.

Buvo tikrinami mokinių gebėjimai taisyklingai padaryti ir vartoti veiksmažodžių laikus: esamąjį paprastąjį / nežymimąjį (teigiamoji ir klausiamoji formos) (*Present Simple*), esamąjį atliktinį (*Present Perfect*), būtajį paprastąjį / nežymimąjį (*Past Simple*), būtajį eigos (*Past Continuous*), būtajį atliktinį (*Past Perfect*), būsimąjį paprastąjį / nežymimąjį (*Future Simple*), būsimąjį praeities (*Future-in-the-Past*), veiksmažodžio bendratį po modalinio žodžio *could* (*Bare Infinitive*), neveikiamosios rūšies būtajį laiką (*Past Simple Passive*).

Ypatingai sunkūs pagal statistinės analizės duomenis mokiniams buvo **10** ir **20** punktai. **20** punkte (sunkumas 14,31) reikėjo vartoti būtajį atliktinį *had searched* (*Past Perfect*) laiką, kuris išreiškė veiksmo pirmumą, bet tame sakinyje nėra indikatorius (nei kito būtojo laiko veiksmažodžio nei aplinkybės), kuris tai parodytų. Tik gerai supratęs visą tekstą ir atskiras detales, įsigilinęs į veiksmy eiliškumą, mokinys galėjo pavartoti tinkamą veiksmažodžio laiką. 73,19 proc. mokinių čia vartojo netinkamą laiką, 8,67 proc. – neišrašė nieko.

10 punkte mokiniams reikėjo pavartoti neveikiamosios rūšies būtajį (*Past Simple Passive*) laiką. Mokiniai nesuvokė, kad sakinio veiksnys nėra aktyvus, kad veiksmas nukreiptas į veiksnį (sakinyje nebuvo jokio indikatorius, pvz., veiksmo atlikėjo su prielinksniu *by*), todėl net 58,87 proc. mokinių vartojo veikiamosios rūšies laikus, 12,50 proc. visai neatliko šio punkto. Nors šis punktas pagal statistinės analizės duomenis buvo labai sunkus (sunkumas 14,92), jo skiriamoj geba 31,14. Tai rodo, kad punktas diferencijavo gerus ir labai gerus mokinius.

Mokiniams buvo sunkus **1** punktas (sunkumas 21,37). Vietoj būtojo eigos (*Past Continuous*) laiko, kuris pabrėžė besitęsiantį veiksmą, 68,35 proc. mokinių rinkosi būtajį paprastąjį (*Past Simple*) ar kuri kitą laiką.

6 punkte (sunkumas 28,63) net 59,88 proc. mokinių vietoj esamojo atliktinio (*Present Perfect*) laiko rinkosi kitus laikus (dažniausiai paprastąjį būtajį), 9,88 proc. mokinių visai neatliko šio punkto.

13 punkte (sunkumas 38,71) mokiniai nesuprato, kad tiesioginėje kalboje veiksmažodis pažymi ateities veiksmą, išreiškiamą būsimuoju laiku (*Future Simple*). 50,81 proc. mokinių vartojo ne tą laiką, 6,05 proc. mokinių neatliko šio punkto, 3,43 proc. – vartojo netinkamą žodžio formą.

Žemesnio negu vidutinis sunkumo buvo **4**, **8**, **17** punktai. Jie tikrino gebėjimą vartoti veiksmažodžio *be* būtojo / būsimosios praeities laiko formas (vienaskaitos formą *was* ir daugiskaitos formą *were*) ir esamąjį paprastąjį (*Present Simple*) laiką. Mokiniai arba pasirinko veiksmažodžio *be* netinkamą laiką (atitinkamai 36,09 ir 40,12 proc.) arba nederino veiksmažodžio, einančio tariniu su sakinio veiksmu (atitinkamai 12,50 ir 9,48 proc.).

15 punktas taip pat tikrino mokinių gebėjimą vartoti veiksmažodžio *be* būtojo laiko vienaskaitos formą, tačiau jis pagal statistinės analizės duomenis buvo lengvesnis nei vidutinis. Mokiniai arba vartojo ne tą laiką, arba nederino formos su daiktavardžiu.

17 punkte veiksmažodžio esamojo laiko formos nevartojo arba nederino jos su veiksmu 35,08 proc. mokinių.

7 ir **14** punktai buvo vidutinio sunkumo (sunkumas 55,65 ir 49,80), kurie atitinkamai tikrino būtojo paprastąjo (*Past Simple*) laiko vartojimą ir veiksmažodžio vartojimą po modalinio *could*. 38,71 proc. mokinių **14** punkte arba vartojo bendratį su dalelyte *to*, arba veiksmažodžio laiką.

Lengvesni nei vidutinio sunkumo buvo **15** (sunkumas 61,29), **16** (sunkumas 67,34) ir **19** (sunkumas 64,72) punktai. **16**-e punkte mokiniai (24,19 proc.) arba neteisingai pasirinko formą, arba vartojo ne tą laiką. **19** punkte mokiniai (26,61 proc.) vartojo netinkamą veiksmažodžio *open* laiką.

Išvada

Kaip rodo statistinė analizė, visi šios užduoties punktai kokybiškai tiek pagal sunkumą, tiek pagal skiriamąją gebą. Vadinas, užduotis kokybiškai vertino mokinių gebėjimus taisyklingai padaryti reikiamos gramatinės kategorijos žodį, jo formą, arba tinkamą veiksmažodžio laiko formą, sieti reikšmę su forma, parinkti ir taisyklingai vartoti įvairias kalbos dalis ir gramatinės struktūras, rašybos taisyklingumą.

Pagal statistinės analizės rezultatus galima daryti išvadą, kad

- **mokinių gebėjimai** parinkti tinkamos gramatinės kategorijos žodį, parinkti ir taisyklingai vartoti įvairias kalbos dalis ir gramatinės struktūras – **vidutiniai** ir menkesni už vidutinius. Sudėtingesnėse struktūrose mokiniai sunkiai suvokia, kokios kalbos dalies reikia.

- **mokinių gebėjimai** tinkamai sieti formą su reikšme yra **žemesni / gerokai žemesni** už vidutinius.

- **mokinių gebėjimai** tinkamai vartoti veiksmažodžio laikų formas **vidutiniai, aukštesni** už vidutinius (kai kurie *Past Simple* vartojimo aspektai, veiksmažodžių vartojimas po modalinių veiksmažodžių), **žemesni/**

daug žemesni už vidutinius (atliktiniu laikų vartojimo aspektai, ypač *Past Perfect*; neveikiamosios rūšies vartojimas)

Visų kalbos vartojimo testo užduočių kokybiški punktai pasiskirstė taip: sunkumas 14,31–80,24, skiriamoji geba 30,87–57,72.

Kokybiškai mokinių gebėjimus tikrinantys ir gerai/labai gerai diferencijuojantys mokinius punktai sudaro 67,5 proc. viso kalbos vartojimo testo.

Visų trijų dalių kokybiškos užduotys / punktai sudaro 70 proc. Šių užduočių sunkumas 13,71–80,24, skiriamoji geba 30,65–63,74.

Šie statistinės analizės indeksai (sunkumo reikšmė ir skiriamosios gebos indeksas) rodo, kad testas / egzaminas yra adekvatus, jį leidžia kokybiškai vertinti mokinių gebėjimus ir daryti išvadas apie jų pasiekimų lygį.

RAŠYBINIO TEKSTO KŪRIMO / RAŠYMO GEBĖJIMŲ KOKYBINĖ ANALIZĖ

Rašymo testas, kaip numato 2004 ir 2005 metų Brandos egzaminų programa (*2004 ir 2005 metų Brandos egzaminų programa. Užsienio kalba. Anglų, prancūzų, rusų, vokiečių. – Vilnius, 2003.*), yra anglų kalbos mokyklinio brandos egzamino dalis. Rašymo gebėjimų tikrinimo užduotis atitinka Bendrosiose programose ir išsilavinimo standartuose numatytus bendrojo kurso rašytinio teksto kūrimo pasiekimų reikalavimus. Ji parengta pagal *bendrojo kurso* programą.

Rašymo testą sudarė viena užduotis. Tai atvirojo tipo užduotis – asmeninis laiškas.

Rašymo testo trukmė – 50 minučių.

Rašymo testu buvo tikrinti mokinių gebėjimai kurti nurodyto tipo tekstą, taikyti rašymo ir kompensavimo strategijas, parinkti tinkamą teksto formą, nuosekliai išdėstyti turinį, tinkamai pasirinkti kalbos raiškos priemones, atitinkančias užduoties turinį ir rašymo tikslą, taisyklingai vartoti kalbos formas, pritaikyti kalbą adresatui.

Laiško rašymui buvo dvi temos, iš kurių mokiniai turėjo pasirinkti. Jos abi atitiko programoje numatytą temą – jaunimo gyvenimas.

Laiško apimtis: 120–150 žodžių.

Vertinimo kriterijai

Rašymo testas – laiškas – buvo vertinamas pagal egzamino programoje numatytus tokius bendruosius kriterijus:

- Turinys. Užduoties atlikimas.
- Organizavimas. Komponentinė struktūra. Forma.
- Kalbos vartojimas (leksinės, morfologinės ir sintaksinės formos bei struktūros).

Kaip rodo statistinė rašymo užduoties analizė, ši užduotis buvo vidutinio sunkumo, sunkumas – 49,25, skiriamoji geba – 38,93. Visi šios užduoties kriterijai kokybiški pagal statistinius parametrus. Kriterijai pagal sunkumą pasiskirstė intervale 40,12–59,27. Skiriamosios gebos intervalas 30,54–43,62. Vertinimo lentelė yra 17 psl.

Turinio kriterijus. Užduoties atlikimas/ komunikatyvinė kompetencija

Kaip rodo statistinė anglų kalbos mokyklinio brandos egzamino analizė, beveik pusė mokinių darbų (48,79 proc.) pagal šį kriterijų buvo vertinami 4–6 taškais. 10,28 proc. mokinių darbų buvo įvertinti 3 taškais, 6,45 proc. mokinių buvo įvertinti 8 taškais, o 9,48 proc. mokinių – 0 taškų.

Statistiniai šio kriterijaus parametrai geri – sunkumas 53,38, skiriamoji geba 43,62.

Išvada

Šio rašymo kriterijaus statistinės analizės indeksai (sunkumo reikšmė ir skiriamosios gebos indeksas) rodo, kad ši užduotis yra kokybiška / adekvati, jį leidžia tinkamai / adekvačiai vertinti mokinių gebėjimus ir daryti išvadas apie jų pasiekimų lygį. Beveik pusė mokinių gerai atliko šią užduotį, gana tiksliai, glaustai dėsto mintis, stengiasi vystyti, plėtoti idėjas. Didžioji turinio dalis atitinka užduotį.

Organizavimo / Formos kriterijus

Pagal statistinės analizės rezultatus daugiau nei pusė mokinių darbų (60,69 proc.) buvo įvertinti 3–2 taškais. Daugiau buvo mokinių, įvertintų 4 taškais (maksimalus taškų skaičius) nei tų, kurie už šį kriterijų buvo vertinami – 0 taškų (6,25 proc.).

Šis kriterijus mokiniams buvo lengvesnis nei kiti rašymo kriterijai – sunkumas 59,27, skiriamoji geba yra mažesnė už kitų kriterijų – 30,54.

Išvada

Pagal parametrus ši užduotis kokybiškai vertina mokinių gebėjimus. Didesnioji pusė mokinių turi geba kurti tinkamos struktūros asmeninį laišką, tekstą, tačiau jie ne visada tinkamai sutvarko pastraipas.

Taisyklingumo kriterijus

Kaip rodo statistinės analizės duomenys, šis kriterijus rašyme buvo sunkiausias – sunkumas yra žemesnis už vidutinį – 40,12. Jis gerai diferencijuoja mokinius, skiriamoji geba – 38,48.

Tik 0,81 proc. mokinių darbų buvo įvertinti maksimaliai – 8 taškais. Net 41,53 proc. mokinių darbų buvo vertinami 0–2 taškais.

Išvada

Taisyklingumo kriterijaus statistinės analizės indeksai (sunkumo reikšmė ir skiriamosios gebos indeksas) rodo, kad ši užduotis yra kokybiška / adekvati, ji leidžia labai kokybiškai vertinti mokinių gebėjimus ir daryti išvadas apie jų pasiekimų lygį.

Beveik pusės mokinių žodynas ribotas. Jie dažnai neteisingai pasirenka ir vartoja žodžius. Dažnos kalbos vartojimo, rašybos klaidos. Šiek tiek daugiau negu pusės mokinių (52,41 proc.) žodynas apskritai tinkamas, tačiau gebėjimai taisyklingai parinkti ir vartoti kalbos formas, taisyklingai rašyti nėra geri.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

2004 m. anglų kalbos mokyklinio brandos egzaminas atitinka 2004 ir 2005 metų Brandos egzaminų programą. Egzamino užduotys tikrina programoje numatytus gebėjimus.

Užduotys buvo formuluotos aiškiai, suprantamai. Pačios formuluotės netapo mokiniams dar vienu testu.

Sakytinio teksto supratimo, rašytinio teksto supratimo, kalbos formų bei struktūrų vartojimo kokybiškos užduotys / punktai sudaro 70 proc. Rašytinio teksto kūrimo užduotis kokybiškai tikrina mokinių gebėjimus pagal visus parametrus. **Vadinasi, viso testo kokybiškos užduotys sudaro 76,50 proc.** Šių užduočių sunkumas yra 13,71–80,24, skiriamoji geba 30,54–63,74.

Statistinės analizės parametrai (sunkumo reikšmė ir skiriamosios gebos indeksas) rodo, kad testas / egzaminas yra adekvatus, jis leidžia kokybiškai vertinti mokinių gebėjimus ir daryti išvadas apie jų pasiekimų lygį.

Mokiniai turi pakankamai šių gebėjimų vartoti anglų kalbą:

1. mokinių gebėjimai suprasti sakytinio teksto esminę informaciją ir detales, išskirti ir atrinkti nurodytą informaciją yra pakankamai geri;
2. mokiniai geba suprasti rašytinio teksto esmę ir detales;
3. mokiniai pakankamai gerai geba atpažinti struktūras ir jas tinkamai vartoja.
4. mokinių gebėjimai reikšti mintis raštu – vidutiniai.

Kaip rodo skaitymo, klausymo, kalbos vartojimo užduočių analizė, mokinių gebėjimai atlikti atviro / pusiau atviro tipo užduotis yra menkesni.

Kad teste nebūtų nekokybiškų užduočių, reikėtų organizuoti testo bandymą (*pretesting*), atlikti statistinę analizę ir jos pagrindu moderuoti testą. Tuomet bus geriau / kokybiškiau įvertinami mokinių gebėjimai.

Kaip rodo ši analizė, kokybiškesnės ir patikimesnės yra atvirosios ir pusiau atvirosios užduotys.

Konstruojant uždarojo tipo užduotį, reikėtų geriau apgalvoti pasirinkimui pateiktus variantus (*distractors*). Jei tai – tekstas su tarpais, reikėtų pasirinkimui pateikti didesnę žodžių / sakinių skaičių negu yra tarpų.

Šaltiniai

Atliekant anglų kalbos mokyklinio brandos egzamino rezultatų analizę buvo remtasi tokiais šaltiniais:

- Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklos bendrosios programos ir išsilavinimo standartai XI – XII klasėms. – Vilnius, 2002
- 2004 ir 2005 metų Brandos egzaminų programa. Užsienio kalba. Anglų, prancūzų, rusų, vokiečių. – Vilnius, 2003.
- 2003 metų Brandos egzaminų programa. Užsienio kalba. Anglų, prancūzų, rusų, vokiečių. – Vilnius, 2002.
- 2004 metų statistinė anglų kalbos mokyklinio brandos egzamino užduočių analizė.
- Sisteminės atrankos būdu išrinkti mokinių mokyklinio anglų kalbos brandos egzamino darbai (500 darbų).